

بسمہ تعالیٰ

از کفتمان مولوی

تاحامہ توس

تالیف: سید باقر یحییٰ زاده

امشارات انوار قرآن و عترت

سرشناسه : از گفتمان مولوی تاحمسه توس

عنوان و پدیدآور : از گفتمان مولوی تاحمسه توس

سید باقر یحیی زاده

مشخصات نشر : تهران : انتشارات انوار قرآن و عترت ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری : ۵۲ صفحه - رقی

شابک : ۰ - ۱۰ - ۶۶۷۴ - ۶۰۰ - ۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : کتابنامه

موضوع : فارسی ، گفتمان ، نمونه پژوهی

رده بندی کنگره : PIR ۴۴۹۶ / ی ۳ الف ۴ ۱۳۹۴

رده بندی دیویی : ۸ فا ۲۱ / ۱

شماره کتابشناسی ملی : ۳۹۱۷۷۷۹

پدیدآور : سید باقر یحیی زاده

نوبت چاپ : اول - ۱۳۹۲

شمارگان : ۵۰۰ نسخه

بها : ۶۰۰۰۰ ریال

فهرست

صفحه

عنوان

۸

پیشگفتار

بخش اول

بازخوانی داستان بیژن و منیژه

۱۱

۱- چکیده

۱۲

۲- مقدمه

۱۴

۳- فرامتنیت

۱۵

۴- الگوهای فرامتنیت در بیژن و منیژه

۲۲

۵- فرامتنیت و پارادکس در

۲۵

۶- نتیجه

۲۶

۷- منابع

بخش دوم

خوانش گفتمانی ابیاتی از مثنوی معنوی

۲۸

۱- چکیده

۲۹

۲- مقدمه

۳۱

۳- معرفی پژوهش

۳۲

۴- روش شناسی پژوهش

۳۵

۵- الیناسیون

۳۷

۶- خوانش و تحلیل گفتمان

۳۸

۷- خوانش مثنوی

۴۰

۸- تحلیل توصیفی گفتمان

- ۹- تبیین گفتمان ۴۳
- ۱۰- معنی شناسی مفهومی ۴۶
- ۱۱- نتیجه ۴۹
- ۱۲- پی نوشت ۵۱
- ۱۳- منابع ۵۲

پیشگفتار

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

زبان شناسی و نشانه شناسی از دانش هائی هستند که در قرن بیستم از چنان جایگاه رفیعی برخوردارند که زبان، ادبیات و هنر در ارتباط با آنان به تجلی واقعی می رسید.

(کاردینر ۱۳۸۱) زبان و ادبیات فارسی در هرقرنی توانسته غنای ادبیات خود را به جهانیان نشان دهد.

موضوع ارجاع متن و رابطه آن با واقعیت یا متن های دیگر از موضوعات بسیار مهم ادبیات از گذشته های دور است، به گونه ای که بخش گسترده ای از مطالعات زبان و ادبیات به منبع و منشا اثر باز می گردد. گرایش های نوینی همچون "ترامنتیت" که "ژرارژنت" در ۱۹۶۰ مطرح کرد و مطالعات بینا گفتمانی که برخاسته از تلافی "تحلیل" و "گفتمان" است که دو نوع ارجاع را نشان می دهند. یکی ارجاع "فرامنتی" است ارجاعی که به جامعه و واقعیت بیرونی ارائه می شود و خواننده یا مخاطب می کوشد به واسطه جهان بیرونی و عینی به خوانش متن پردازد این ارجاع در نثر و داستان روایی از غلبه بیشتری برخوردار است. (رولان بارت ۱۹۶۸) ارجاع دیگر بر پایه دلالت های ضمنی و چند معنایی شکل گرفته است که شیوه های بیانی همچون استعاره ها، آشنائی زدائی ها و آرایه های ادبی را در خود دارد. این ارجاع در زبان شاعرانه به یک مرجع ویژه بیرونی نیست که اگر مطالعه ساختار یک متن با در نظر گرفتن شرایط تولید، زبان نوشتاری، گفتاری یا نشانه ای با هرگونه پدیده نشانه شناسی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند، این ارجاع "تحلیل گفتمان" خواهد بود. (ریفاتر ۱۹۷۸) در راستای نیل به نشان دادن غنای زبان و ادبیات فارسی در رویارویی با نظریات زبان شناسی و نشانه شناسی دو اثر ادبی را بایستی مورد

بحث قرار می دادیم که یکی داستان روایی داشته و دیگری اثری که تحلیل گفتمانی را شامل شود.

حماسه داستانی روایی با زمینه قهرمانی و صبغه قومی و ملی است که حوادثی بیرون از حدود عادت در آن جریان دارد به واسطه جهان بیرونی ارجاع آن به جامعه است. (شفیع کد کنی ۱۳۶۸)

با توجه به اینکه حماسه داستان روایی دارد و ارجاع فرامتنی نیز خواهد داشت از شاهنامه فردوسی مجلد دوم منظومه « بیژن و منیژه » را انتخاب کرده و در بخش اول با واکاوی نظریه « فرامتنیت » به تجزیه و تحلیل آن پرداخته شده است. و در بخش دوم بخاطر اقیانوس بیکران معرفتی که مثنوی معنوی مولوی دارد و دارای مختصات « تحلیل گفتمان » است، بدین جهت خوانش گفتمانی را انتخاب کرده و بعد از تجزیه و تحلیل گفتمانی از چند دیدگاه ابیات به چالش ادبی کشیده شده اند.

برای اینکه خواننده به دو ارجاعی که در بحث داریم برسد، نتیجه گیری هر بخش جدا از هم نوشته شده و تبیین گردیده اند.